

Koncepty a koncepce: úvod do teorie architektury 1965-1980

Jana Ndiaye Beránková (Columbia University, GSAPP)

„Architektura není jen myšlením o formě ale i formou myšlení.“

Bernard Tschumi

Tento workshop si klade za cíl poskytnout studentům úvodní vhled do vývoje teorie architektury v druhé polovině dvacátého století, která byla ovlivněna myšlením francouzského strukturalismu a poststrukturalismu. Workshop se skládá z kapitol věnovaných jednotlivým teoretikům, v nichž nastíníme některé základní otázky teorie architektury, jako jsou například problém architektonické typologie, Rossiho koncepce analogického města, vztah architektura a jazyka, kritika funkcionalismu, otázka symbolismu v architektuře či vztah mezi architekturou a událostí. Seminář vychází z představy určitého teoretického pole vědění, které se od poloviny šedesátých let utvářelo kolem institucí, jako byly například Istituto Universitario di Architettura v Benátkách, Institute for Architecture and Urban Studies v New Yorku, anebo kolem časopisů *Oppositions*, *Casabella*, či *Architectural Design*. Tento workshop se konkrétně zaměřuje na dílo autorů, kteří se snažili odpovědět na krizi moderní funkcionalistické architektury tak, že přenášeli do svého teoretického uvažování o architektuře koncepty z francouzské filosofie. Aldo Rossi, Diana Agrest, Mario Gandelsonas, či Bernard Tschumi se v šedesátých a sedmdesátých letech nejprve věnovali teorii a teprve na konci sedmdesátých anebo počátku osmdesátých let se stali úspěšnými praktikujícími architekty. Seminář si klade za cíl poukázat na vztah mezi teorií architektury a humanitně orientovaným věděním a podnítit studenty ke kritickému přemýšlení o vztahu mezi teorií architektury a praxí. Teorii a praxi přitom pojímá jako dvě autonomní oblasti, jejichž vztah je proměnný v čase, a které se někdy střetávají a někdy rozcházejí.

Od studentů tohoto semináře se očekává schopnost číst a interpretovat odborné texty v angličtině a aktivní participace během diskusí. Studenti by měli mít načtené texty pokud možno před začátkem workshopu, během kterého budou vyplňovat různá drobná zadání.

Počet studentů v semináři/workshopu je omezen na 20 osob. Zájemce o účast prosíme o zaslání pár vět o sobě na emailovou adresu: pragueaxiomatircle@gmail.com a vysvětlení, proč se zajímáte o teorii architektury, či zda už znáte dílo některých autorů, na něž se tento workshop zaměřuje.

Pondělí 22.5.	15 – 16:30 hod Úvod Vztah teorie a praxe architektury	17-18:30 Promítání filmu – Diana Agrest, The making of the Avant-Garde, Institute for Architecture and Urban Studies <i>(bude potvrzeno, napíši Agrestové, zdali by nám mohla dát práva k promítání)</i>
Úterý 23.5.	15-16:30 hod Letmý úvod do humanitního kontextu teorie architektury. Vztah teorie architektury, strukturalismu a poststrukturalismu.	17-18:30 hod Aldo Rossi a otázka architektonické typologie I.
Středa 24.5.	15-16:30 hod Aldo Rossi, otázka architektonické typologie a analogické město	17 – 18:30 hod Alan Colquhoun Forma/funkce anebo konvence
Čtvrtek 25.5.	15-16:30 hod Peter Eisenman Formalismus	17-18:30 hod Diana Agrest a Mario Gandelsonas Kritika architektonické ideologie
Pátek 25.5.	15-16:30 hod Bernard Tschumi, pyramida a labyrint	17-18:30 hod Bernard Tschumi, La Villette, dialog filosofie a architektury <i>(neformální závěrečná diskuse v universitní kavárně po výuce?)</i>

Student obdrží četbu předem, stránkování úryvků bude upřesněno. Četba je povinná k účasti na workshopu. Od studentů se očekává aktivní účast na diskusi.

Úvod

Mitášová, Monika. Oxymoron a Pleonasmus, Texty kritické a projektivní teorie architektury. Praha: Zlatý řez, 2012. (úvod)

Tafuri, Manfredo. *Theories and History of Architecture*. Translated by Giorgio Vercchia. New York: Harper & Row, 1980. (kapitola 4)

Förster, Kim. "Institutionalizing Postmodernism: Reconceiving the Journal and the Exhibition at the Institute for Architecture and Urban Studies in 1976." In V. Patteeuw & L. Szacka (Eds.). *Mediated Messages: Periodicals, Exhibitions and the Shaping of Postmodern Architecture* (pp. 213–230). London: Bloomsbury Visual Arts, 2018.

Letmý úvod do humanitního kontextu teorie architektury. Vztah teorie architektury, strukturalismu a poststrukturalismu.

Barthes, Roland. *Mytologie*. Praha: Dokořán, 2004. (závěr)

Barthes, Roland. "The Activity of Structuralism." Translated by Stephen Bann. *Form*, no. 1 (Summer 1966): 12–13.

Colquhoun, Alan. "Postmodernism and Structuralism: A Retrospective Glance." *Assemblage*, no. 5 (1988): 7–15.

Ndiaye Berankova, Jana, "Productive Misunderstanding: French Philosophy and Theory of Architecture 1965-1990" (úryvek)

Saussure, Ferdinand de. *Kurs obecné lingvistiky*. Praha: Odeon, 1989. (úryvek o označovaném a označujícím a arbitrárnosti jazykového znaku).

dobrovolné (humanitní kontext)

Jakobson, Roman. "Two Aspects of Language and Aphasic Disturbances (1956)." In *Selected Writings, Vol. II., Word and Language*, 239–59. The Hague: Mouton, 1971.

Kužel, Petr. *Filosofie Louise Althussera, O filosofii, která chtěla změnit svět*. Praha: Filosofia: 2004. (kapitola I., teoricistní období)

Aldo Rossi a otázka architektonické typologie I.

Rossi, Aldo. *The Architecture of the City*. Translated by Diane Ghirardo and Joan Ockman. Cambridge, MA: MIT Press, 1982. (kapitola 1 a předmluva)

Quincy, Antoine-Chrysostome Quatremere de. "Type." *Oppositions*, no. 9 (Spring 1977): 147–50.

Argan, Giulio Carlo. "On the Typology of Architecture." Translated by Joseph Rykwert. *Architectural Design* 33 (December 1963): 564–65.

Aldo Rossi, otázka architektonické typologie a analogické město II.

Moneo, Rafael. "Aldo Rossi: The Idea of Architecture and the Modena Cemetery." *Oppositions*, no. 5 (Summer 1976): 1–21.

Rossi, Aldo. "Architecture for Museums." In *Aldo Rossi, Selected Writings and Projects*, translated by Luigi Beltrandi, 14–25. London: Architectural Design; Dublin: Gandon Editions, 1983.

Rossi, Aldo. "The Analogous City: Panel." *Lotus International*, no. 13 (December 1976): 5–9.

Alan Colquhoun, Forma, funkce anebo konvence

Colquhoun, Alan. "Typology and Design Method." *Arena* 83 (June 1967): 11–14.

Colquhoun, Alan. "Historicism and the Limits of Semiology." In *Collected Essays in Architectural Criticism*. London: Black Dog Publishing, 2009.

Colquhoun, Alan, and Pierre Chabard. "Alan Colquhoun in Conversation with Pierre Chabard." *AA Files*, no. 67 (2013): 138–46.

Peter Eisenman, formalismus

Eisenman, Peter. "Towards an Understanding of Form in Architecture." *Architectural Design* 33 (October 1963): 457–58.

Eisenman, Peter. "Notes on Conceptual Architecture, toward a Definition." In *Eisenman inside out: Selected Writings, 1963-1988*, 10–27. New Haven, CT: Yale University Press, 2004.

Eisenman, Peter. "Cardboard Architecture: House I and House II." In *Eisenman inside out: Selected Writings, 1963-1988*, 28–39. New Haven, CT: Yale University Press, 2004.

Eisenman, Peter. "House III, to Adolph Loos and Bertold Brecht." *Progressive Architecture*, no. 5 (1974): 92–98.

dobrovolné:

Tafuri, Manfredo. "L'Architecture Dans Le Boudoir: The Language of Criticism and the Criticism of Language." Translated by Victor Caliendo. *Oppositions*, no. 3 (1974): 37–62.

Diana Agrest a Mario Gandelsonas, kritika architektonické ideologie

Agrest, Diana, and Mario Gandelsonas. "Semiotics and Architecture: Ideological Consumption or Theoretical Work." *Oppositions*, no. 1 (1973): 93–100.

Agrest, Diana. "Toward a Theory of Production of Sense in the Built Environment." In *On Streets*, edited by Stanford Anderson, 213–22. Cambridge, MA: MIT Press, 1978.

Gandelsonas, Mario. "On Reading Architecture." *Progressive Architecture*, no. 3 (March 1972): 68–87.

Agrest, Diana, and Mario Gandelsonas. "Double Interview." In *Agrest and Gandelsonas: Works*, 19–29. New York: Princeton Architectural Press, 1995.

Bernard Tschumi, pyramida a labyrint

Martin, Louis. "Transpositions: On the Intellectual Origins of Tschumi's Architectural Theory." *Assemblage*, no. 11 (1990): 23–35.

Tschumi, Bernard. "Questions of Space: The Pyramid and the Labyrinth (or the Architectural Paradox)." *Studio International* 190, no. 977 (October 1975): 136–42.

Tschumi, Bernard. "Architecture and Limits I." *Artforum* 19, no. 4 (December 1980): 36.

Tschumi, Bernard. "Architecture and Limits II." *Artforum* 19, no. 7 (March 1981): 45.

Tschumi, Bernard. "Architecture and Limits III." *Artforum* 20, no. 1 (September 1981): 40.

Bernard Tschumi, dialog filosofie a architektury

Derrida, Jacques. "POINT DE FOLIE — MAINTENANT L'ARCHITECTURE. Bernard Tschumi: La Case Vide — La Villette, 1985." *AA Files*, no. 12 (1986): 65–75.

Vidler, Anthony. "Nothing to Do with Architecture." *Grey Room*, no. 21 (2005): 112–27.

Kipnis, Jeffrey, and Thomas Leiser, eds. *Chora L Works: Jacques Derrida and Peter Eisenman*. New York: Monacelli Press, 1997. (úryvek)